

**ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**
**The Relationship between Creative Leadership of School Administrators and Effectiveness
of Schools under the Supervision of Phranakhon Si Ayutthaya Primary Education
Service Area Office 1**

ขวัญฤทัย ภู่อาระ¹ นรินันท์ แมนผดุง² ชีระวัฒน์ มอนไธสง³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู จำนวน 348 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเท่ากับ .98 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามประสิทธิผลของสถานศึกษา เท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษารองลงมา คือ ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และ 3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม รองลงมา คือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา E-mail : kwan_pusara@hotmail.com

² อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

³ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Abstract

This research was aimed to study 1) creative leadership of school administrators; 2) school effectiveness, and 3) the relationship between creative leadership of school administrators and school effectiveness. The study was conducted with 348 teachers working at schools under the supervision of Phranakhon Si Ayutthaya Primary Education Service Area Office 1. The sample group was acquired by a stratified sampling. The research instrument employed in this study was a five-rating scale questionnaire with a reliability to measure the creative leadership of school administrators at .98 and a reliability of the questionnaire to measure the school effectiveness at .95. Statistics employed in this research included mean, standard deviation, and Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

The findings revealed that 1) creative leadership of school administrators overall and in each aspect were found in a high level. The highest mean score was found on vision, followed by individualism. The lowest mean score was found on creativity; 2) effectiveness of schools in overall and in each aspect were found in a high level. The highest mean score was found on the ability to solve problems in school and followed by the ability to make a change to and develop the school. The lowest mean score was found on the ability to enable students to acquire high learning efficiency, and 3) the creative leadership of school administrators showed positive relationship with effectiveness of schools in a high level at a statistical significant level of .01. The creative leadership of the school administrators showed the highest relationship on teamwork, followed by flexibility and adaptation. The lowest score of relationship was found on vision of the administrators.

Keywords: Creative leadership, Effectiveness of schools

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

ภาวะผู้นำหรือความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพนั้นมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรในอันที่จะดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี (สมคิด บางโม, 2555, หน้า 218) ดังนั้นสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่ก้าวหน้าทันสมัย สร้างสรรค์ตามทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมพร้อมทั้งผลักดันให้คนอื่น ๆ ในสังคมร่วมมือและทำไปพร้อมกัน โดยภาวะผู้นำที่พูดถึงเรื่องคุณลักษณะ พฤติกรรม สถานการณ์ และเปลี่ยนสภาพหรือแลกเปลี่ยน คือ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2556, หน้า 34) โดยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ คือ การติดต่อประสานงานกับบุคคลที่มีความคิดเห็นตรงกัน และกับบุคคลที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความสร้างสรรค์ในทุกสถานที่ และทุกระดับ (Harris, 2009, p. 12) แต่อย่างไร

ก็ตาม จากการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาของวิมล จันทร์แก้ว (2555, หน้า 1) กลับพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดภาวะผู้นำในด้านการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่ได้พัฒนาตนเองให้ปฏิบัติงานอย่างสร้างสรรค์ และกลัวการเปลี่ยนแปลงไม่ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยภาพรวม

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานให้สัมฤทธิ์ผล โดยภาวะผู้นำเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานนั้นมีลักษณะการปฏิบัติงานอย่างไร มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด ซึ่งงานวิจัยของ สุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556, หน้า 3) ชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและความมีประสิทธิผลของโรงเรียน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ความสำเร็จหรือประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นตัวบ่งชี้ หรือนำไปสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม แนวคิดประสิทธิผลขององค์กรยังไม่มีเกณฑ์ใดที่เป็นสากล และสามารถประเมินประสิทธิผลขององค์กรได้อย่างเหมาะสมในทุกสถานการณ์ และทุกองค์กร การประเมินประสิทธิผลจึงควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับองค์กรนั้น ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดการประเมินประสิทธิผลสถานศึกษาจากฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel) (อ้างถึงใน พัฒนะสีหามู, 2553, หน้า 31) ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการบริหารจัดการ และพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ให้ทันต่อสภาวะความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษาที่ดี โดยที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาสู่มาตรฐานสากลได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

1.2.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 2,654 คน และ กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 348 คน ได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง กรณิทราบจำนวนประชากรของ ยามาเน (Yamane, 1973, p.126) แล้วสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling)

1.3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ และ 5) การทำงานเป็นทีม

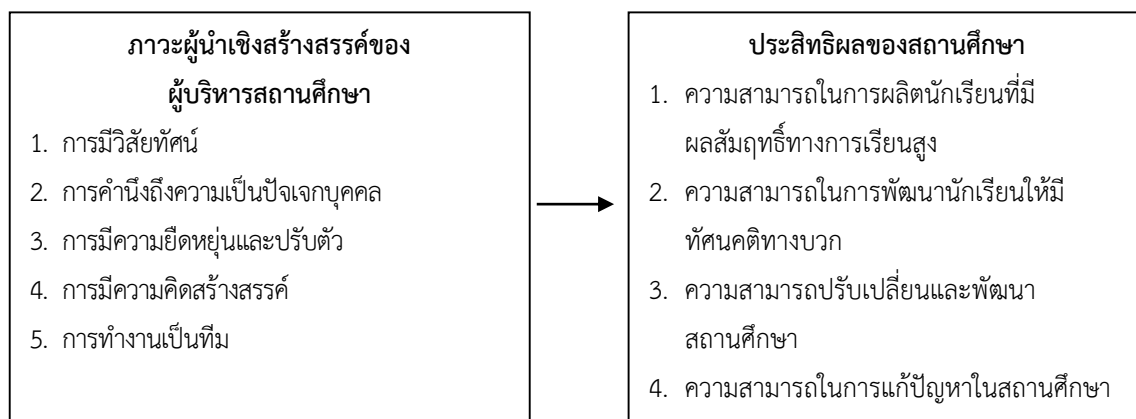
ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิผลของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 เกณฑ์ คือ 1) ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ และ 5) การทำงานเป็นทีม ตามแนวคิดของ กิตติกาญจน์ปฎิพันธ์ (2555, หน้า 35) และ เดลิช และโบรเนย์น (Delich & Broneyn, 2010, เว็บไซต์) และกำหนดกรอบแนวคิดประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 4 ด้าน

คือ 1) ความสามารถผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา จากแนวคิดและงานวิจัยของฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel, 2001, p.398)

และ กนกวรรณ อินทร์น้อย (2553, หน้า 104) แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 2,654 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1, 2562, เว็บไซต์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 จำนวน 348 คน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่าง กรณีทราบจำนวนประชากรของ ยามาเน (Yamane, 1973, p.126)

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified sampling) โดยนำจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ จำนวน 348 คน มาแบ่งสัดส่วนโดย

จำแนกตามอำเภอ แล้วจึงใช้การสุ่มแบบง่ายด้วยวิธีการจับสลาก

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวของ ลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยมีเนื้อหาแบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ จำนวน 38 ข้อ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ จำนวน 8 ข้อ 2) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จำนวน 8 ข้อ

3) การมีความยืดหยุ่นและปรับตัว จำนวน 8 ข้อ 4) การมีความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 7 ข้อ 5) การทำงานเป็นทีม จำนวน 7 ข้อ ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 - 1.0 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.98

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวของลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยมีเนื้อหาแบ่งเป็น 4 เกณฑ์ จำนวน 25 ข้อ ได้แก่ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวน 7 ข้อ 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก จำนวน 7 ข้อ 3) ความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา จำนวน 6 ข้อ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาในโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 - 1.0 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.95

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากครู โดยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 15 - 30 มิถุนายน พ.ศ.2562 และได้รับกลับมา 348 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.4.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2.4.2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2.4.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product - moment correlation coefficient)

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 แสดงดังตาราง 1

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.14	0.60	มาก
2. ด้านการคำนึงถึง ความเป็นปัจเจกบุคคล	4.11	0.64	มาก
3. ด้านการมีความยืดหยุ่น และปรับตัว	4.07	0.62	มาก
4. ด้านการมีความคิด สร้างสรรค์	4.00	0.74	มาก
5. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.07	0.63	มาก
รวมเฉลี่ย	4.08	0.60	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

3.2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 แสดงดังตาราง 2

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
1. ด้านความสามารถใน การผลิตนักเรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.95	0.51	มาก
2. ด้านความสามารถใน การพัฒนานักเรียนให้ มีทัศนคติทางบวก	3.99	0.48	มาก

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
3. ด้านความสามารถ ปรับเปลี่ยนและ พัฒนาสถานศึกษา	4.07	0.47	มาก
4. ด้านความสามารถใน การแก้ปัญหาใน สถานศึกษา	4.08	0.56	มาก
รวมเฉลี่ย	4.03	0.44	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

3.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 แสดงดังตาราง 3

ภาวะ ผู้นำ เชิง สร้างสรรค์	ประสิทธิผลของสถานศึกษา				
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	รวม
X ₁	.451*	.428*	.547*	.650*	.598*
	*	*	*	*	*
X ₂	.513*	.481*	.526*	.717*	.646*
	*	*	*	*	*
X ₃	.518*	.480*	.528*	.774*	.666*
	*	*	*	*	*
X ₄	.508*	.486*	.461*	.763*	.643*
	*	*	*	*	*
X ₅	.592*	.542*	.582*	.714*	.699*
	*	*	*	*	*
รวม	.555*	.520*	.565*	.779*	.698*
	*	*	*	*	*

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

X₁ คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์

X₂ คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

X₃ คือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว

X₄ คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

X₅ คือ ด้านการทำงานเป็นทีม

Y₁ คือ ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

Y₂ คือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้
มีทัศนคติทางบวก

Y₃ คือ ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนา
สถานศึกษา

Y₄ คือ ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา

จากตาราง 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ($r = .698$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($r = .699$) รองลงมา คือ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ($r = .666$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($r = .598$)

4. อภิปรายผล

4.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา โดยกำหนดเป้าประสงค์ ให้ผู้บริหารสถานศึกษา มีความเป็นเลิศส่วนบุคคล คิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีสำนึกความรับผิดชอบ (Accountability) และการบริหารแบบร่วมมือ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำจะต้องตระหนักถึง

ความก้าวหน้าทันสมัย สร้างสรรค์ ตามทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมพร้อมทั้งผลักดันให้คนอื่น ๆ ในสังคมร่วมมือและทำไปพร้อมกันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐชนันท์ พูลแก้ว (2558, หน้า 83) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

4.2 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เน้นแนวทางบริหารแบบบูรณาการมาดำเนินการจัดการศึกษาในสถานศึกษาของตน โดยมุ่งให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดกับสถานศึกษา ทั้งในแง่ของความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้สูง ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกนักเรียน ความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในสถานศึกษา และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์พิชชา เมืองอินทร์ (2555, บทคัดย่อ) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 4 อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก

4.3 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องจาก ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานให้สัมฤทธิ์ผลความสำเร็จในผลงานมีความสัมพันธ์กับความสามารถของผู้บริหารหรือผู้นำ ภาวะผู้นำเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานนั้น มีลักษณะการปฏิบัติงานอย่างไร

มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556, หน้า 83) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 30 โดยภาพรวม มีค่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก ทุกด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.1.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์เชิงนโยบายทั้งระดับท้องถิ่น ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศ เพื่อกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนของสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์เชิงนโยบายทั้งระดับท้องถิ่น ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับประเทศในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา โดยการจัดประชุมและเน้นการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร และชุมชน

5.1.2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกัน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศองค์กร ซึ่งบรรยากาศมีผลต่อการจูงใจในการปฏิบัติงานและความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมายด้วย หากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้การปฏิบัติงานใด ๆ ก็จะมีประสิทธิภาพ

5.1.3 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญในการตัดสินใจกับครูและบุคลากรที่ไม่ขัดต่อกฎระเบียบของทางราชการ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการให้ความสำคัญในการตัดสินใจของครูและบุคลากร โดยทำหน้าที่ในการชี้แนะ เมื่อครูต้องการความช่วยเหลือ ทั้งนี้จะต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบด้วย ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องศึกษากฎระเบียบด้วย

5.1.4 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมบรรยากาศแห่งการค้นคว้าการประดิษฐ์คิดค้นการทดลอง และกล้าคิดกล้าทำในสิ่งใหม่ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบรรยากาศแห่งการค้นคว้าการประดิษฐ์คิดค้นการทดลอง โดยสนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์ รวมถึงการให้โอกาสในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองของครูด้วย

5.1.5 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ทีมงานมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดประชุม จัดอบรม จัดกิจกรรมที่ทำให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อยู่เสมอ

5.1.6 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนชั้นสูงสุดสามารถสอบแข่งขันเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาที่มีการแข่งขันสูงเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถทางวิชาการ

5.1.7 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ ดังนั้นผู้บริหาร

สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน โดยส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นหลัก และจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่ส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของนักเรียน

5.1.8 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านความสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ แต่ถ้าไม่มีงบประมาณเพียงพอ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถระดมทรัพยากรทั้งเงิน และอุปกรณ์จากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนได้

5.1.9 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้คำปรึกษาและแก้ปัญหการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการเป็นที่ปรึกษาที่ดี ที่สามารถเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาให้ครูได้ โดยการวางตัวเป็นดั่งกัลยาณมิตรที่ไม่ใช้ผู้บังคับบัญชา

5.1.10 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยจากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของสถานศึกษา ที่พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่า ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ก็จะทำให้ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสูงตามไปด้วยเช่นกัน และในทางตรงข้ามถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต่ำ ย่อมทำให้ประสิทธิภาพของสถานศึกษาไม่ดีขึ้นไปด้วย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของตนให้มีการพัฒนาขึ้นจึงจะนำพาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่ดี

5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น ด้านจินตนาการ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสร้างเครือข่าย เป็นต้น

5.2.2 ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพผลของสถานศึกษาโดยใช้เกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพด้านอื่น ๆ เช่น ความพึงพอใจในการทำงานของครู การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นต้น

6. เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ อินทร์น้อย. (2553). กระบวนการการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐชนันท์ พูลแก้ว. (2558). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- พัฒนา สีหาม. (2553). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พิมพ์พัชรา เมืองอินทร์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วิมล จันทร์แก้ว. (2555). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. ดุษฎีนิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (2562). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัดสพป.พระนครศรีอยุธยา เขต 1. ค้นเมื่อ 9 มกราคม 2562, จาก https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=1401.
- สุภาพ ฤทธิ์บำรุง. (2556). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Delich, V. (2010). The impact of mercosur's sanitary and phitosanitary regime on its members' institutional dynamics. *Journal of CMA Management*, 79(2), 3-3.Harris, 2009.
- Hoy, W.K. & Miskel, C.G. (2001). *Educational administration theory research and practice* (4th ed.). Singapore : McGraw-Hill. .
- Yamane, T. (1973). *Statistic: an introductory analysis* (3rd ed.). New York : Harper & Row.

